اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ

التاي ايماعى:

دومبىرامەن تاماشا تۇرمىستى انگە قوستى

□ ئەتلىشمىز جاڭ تيڭ

"وتان ــ ئەزدى الپەشتەگەن اق بەسگىمىز، كورىكتى بۇرىلتوعاي دالاسىنىڭ بارلىق جەرى نۇرعا شومدى.'اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ' دى جۇرەكتە ساقتايمىز، كوز قاراشىعىمزدى سۇيگەندەي وتاندى سۇيەمىز..." 1 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى بۇرىلتوعاي اۋدانى جەتارال قالاشعىنىڭ دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتى العا قىستاعىنا بارىپ، ۇيرەنۋدى جەتكىزۋ وزگەشە قيىلىن ورىستەتتى. مالشى پارتيا مۇشەسى قيياتوللا مۇقامادىار: "دومبىراعا قوسىپ ولەڭ ايتۋ فورماسىمەن نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ۇگىتتەۋ تۇرمىسىمىزعا جاقىن، ءىس جۇزىندەگىدەككە جۇتىق، بۇقاراعا ەتەنە بولدى، مۇنى بارلىعىمىز ەرەكشە ۇناتتىق"، ـ دەدى.

التاي ايماعى "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ۇگىتتەۋ تاسىلىنە جاڭالىق اشتى، سايازى ساپاسى، ادەبيەت ـ كوركەمونەرلىك دارىنى، ۇگىت ـ لەكسيا جاساۋ قابىلەتى جانە دومبىراعا قوسىپ ولەڭ ايتۋ قابىلەتى ءبىرشاما جوعارى ادەبيەت ـ كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرى، ۇزدىك جاس ءوسپىرىم وقۋشىلار سياقتىلاردى تاڭداپ الىپ، حالىق اراسىندا 104 دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتىن ۇيىمداستىرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسى، حالىققا ءتيىمدى ساياسات سياقتىلاردى ءان سوزىنە اينالدىرىپ، ۇعىنقتى، جەرگىلىكتى تۇرمىسقا ۇيلەسەتىن ءتىل ارقىلى ەگىنشى ـ مالشى بۇقاراعا ۇگىت جۇرگىزىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ تەرەڭدەۋىن، جۇرەكتەرگە ۇيالاۋىن، ناقتىلانۋىن ىلگەرىلەتتى.

كوكتوعاي اۋدانى دۇرە قالاشعى يوۋسى قىستاعى مادەنيەت قيىلى وتاۋىندا مۇزيكا اۋەنى، شاپالاق ءۇنى تولاس تاپپاي، دۇماندى بەينەگە ەنىپ، ورلەۋگە كوتەرىلدى، بۇل قىستاقتىڭ دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتى دومبىرامەن ولەڭ ايتۋ فورماسىمەن حالىققا ءتيىمدى ساياساتتاردان ۇگىت ـ لەكسيا جاسادى. "وقۋشى رەتىندە، مەن ءوزىمنىڭ باسىمنان كەشكەندەرىم، سەزىنگەندەرىم ارقىلى اۋىلداستارىما ءبىز يگىلىكتەنىپ وتىرعان وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ سياقتى ساياساتتاردى ۇگىتتەسەم دەگەن ۇمىتتەمىن"، ـ دەدى اترەت مۇشەسى ءدىدار اقىن.

"دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتىڭ ۇگىت ـ لەكسيا مازمۇنى جاندى بولىپ عانا قالماستان، جەرگىلىكتى تۇرمىسقا ۇيلەسەدى. ءبز وسعان ۇقساس ۇگىت ـ لەكسيا ءتاسىلى مەن باۋلۋ ءتاسىلى ارقىلى 'كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ' دىڭ قىسقى شايقاسىن تىڭعىلىقتى، ءۇنەمدى جۇرگىزۋدى ءۇمىت ەتەمىز"، ـ دەدى يوۋسى قىستاعىنىڭ ءبىرىنشى شۇجيى لىناش.

قازىرگە دەيىن، كوكتوعاي اۋدانى 15 دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتىن قۇرىپ، ءتۇرلى ۇگىت ـ لەكسيادان 120 رەتتەن استامىن ورىستەتتى. 2020 ـ جىلى كوكتوعاي اۋدانى تاجريبەلەردى بەلسەنە قورىتىندىلاپ، ۇنەمىلىك، باياندى مەحانيزم ورناتىپ، دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتىڭ كولەمى مەن قامتىمىن ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، قىساتاقتاردىڭ بارىندە شاعىن اترەت بولۋعا، قىستاقتاردىڭ ۇگىت ـ لەكسياسىندا ادەمى اۋەن بولۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتەدى.

"اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، بورىشتى ارقالايمىز، ولقىلىقتاردى تاۋىپ، تىناقتاندىرۋدى يگەرەمىز، كومەۋنيستەردىڭ اۋەلگى ماقساتى مەن بورىشى ــ جۇڭگو حالقىنىڭ باقتىن كوزدەۋى، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ گۇلدەنۋىن كوزدەۋ، كوپشىلىك مۇنى ەستەرىڭىزدە بەرىك ساقتاڭىزدار..." التاي قالاسى شاشۇ جولى ءمالى باسقارماسى شاشۇ الەۋمەتتىك اۋماعى جيىن زالىندا، دومبىرانىڭ سۇيەمەلدەۋىندە، ۇگىت ـ لەكسياشىنىڭ تاقپاق فورماسىندا ۇگىت ـ لەكسياسى وتىرعان كورەرمەننىڭ قىزۋ شاپالاق ۇننە بولەندى.

شىڭگىل اۋدانىندا دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتەر اۋىل ـ قىستاقتار مەن مال شارۋاشىلىق وڭىرلەرىن دۇمانعا بولەدى. دومبىرادان اسەم اۋەن كوتەرىلگەندە، شاعىن اترەت مۇشەلەرى اقىندار ايتىسى فورماسىنان پايدالانىپ، پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتتارى، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋ شارالارى سياقتىلاردى ولەڭ سوزگە اينالدىرىپ، ەگىنشى ـ مالشىلارعا بەتپە ـ بەت شىرقاپ بەردى. ارال قالاشعى لاستى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى قاپەز كاكاشا: "دومبىرامەن جاسالعان ۇگىت ـ لەكسيانى ءسۇيىپ تىڭدايمىز، ارتيستەر ءسوزدىڭ ماينى تامىزا ايتادى، ءبز انىق ۇعىپ الامىز"، ـ دەدى.

دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتەر ۇنەمى قىستاقتارعا بارىپ وتباسىلاردى ارالاپ ۇگىت ـ لەكسيا جاساپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدە قاندايى ساياسات بار، مال باعمىشىلىعىن دامىتسا قاندايى سۇيەمەلدەۋ شارالارى بار، قىساتقا قانشالىق جول شىراعى ورناتىلعان، ءبارى ـ ءبارىن ايتادى... ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتىڭ ءانى مەن اۋەنىندە باقتىنى تۇرمىسقا اپاراتىن كوپتەگەن ىستەر "جاسىرىنعان".

التاي ايماقتىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيى، ۇگىت ءبولىمىنىڭ باستىعى دوۋ چاۋحۇي بىلاي دەدى: "التاي ايماعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىندە دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتەرىن ويىن ـ تاماشا ارقىلى تاربيەلەۋ سياقتى كوپ ءتۇرلى مادەنيەت فورماسىنان پايدالانىپ ەگىنشى ـ مالشى بۇقاراعا قىزمەت ەتەۋگە شابىتتاندىرىپ، ادەبيەت ـ كوركەمونەر جاسامپازدىعىن ىلگەرىلەتىپ، جەرگىلىكتى تۇرمىسقا ۇيلەسەتىن، ۇگىتتەۋگە تاتيتىن، قابىلداناتىن ءتىپتى دە كوپ تاڭداۋلى تۇىندىلاردى قۇلشىنا جاسادى".

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى ساۋىنتجان ابىلەميت ءبىر ءدىني قايراتكەر، ول بىلاي دەدى: "مەيلى قاي كەزدە بولسىن، شينجياڭدى بىلقىتىرۋعا ۇرىنعان ءارقانداي قاسكۇنەمدىك سىكە اسپايدى. شينجياڭدىڭ ءار ۇلت بۇقاراسى باستان ـ ايىاق بىرگە ۇيىسىپ، بىرگە ىنتىماقتاسىپ، ءبزدىڭ باقىتتى تۇرمىسىمىز ءۇشىن كۇرەسەدى".

قازىرگى تۇرمىسىمىز بالدان دا ءتاتتى

"قازىرگى تۇرمىسىمىز، شىننىدا، بالدان دا ءتاتتى". اۋتونومىالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۇاكىلى امانتاي ەركىن ءدوربىلجىن اۋداننان كەلگەن، ءۇشقاراشۇ قالاشعى شىلىبۇلاق قىستاعىنىڭ قىستاق شىياڭەرى. ول تانىستىرىپ بىلاي دەدى: پارتيا مەن ۇكىمەت قىستاقتاعى ەمحاناعا كەمەلدى ەمدەۋ قۇرىلعىلارىن سەپتەپ بەردى، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ەمدەلۋ قاراجاتىن ەمدەۋ قامسىزداندىرۋى ەسەپتەن كوتەردى، "جالپى حالقىنىڭ سالاماتتىق" يگىلىگىنەن كەنەلگەن ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى ۇزدىكسىز كۇشەيۋدە.

اۋتونومىالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۇاكىلى ماەمەتنياز تۇرسۇن بۇرىن وتباسى قىينشىلىعى سالدارىنان وقۋدان قول ۇزۋگە ءماجبۇر بولعان، جەرگىلىكتى ورىنداعى كادرلار بۇل ءىستى ۇعىسقاننان كەيىن، ونىڭ وقۋ قاراجات تاۋىپ، داشۋە وقۋىن تامامداۋىنا كومەكتەسكەن بولاتىن. ماەمەتنياز تۇرسۇن تەبىرەنە بىلاي دەدى: "بۇگىنگى شينجياڭدا حالىق تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشۋدە، وقۋ، اۋرۋ كورسەتۋ، زەينەتكەرلىك تۇگەلدەي قامتامامسىزداندىرىلعان، تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقسارۋدا".

(باسى 1 ـ بەتتە)

"ءرەفورما جاساعاننان، ەسىك اشقاننان كەيىن، مەن ساۋداعا ارالاسىپ كاسىپورىن قۇردىم، جوقتان بارلىققا كەلىپ، بىرتە ـ بىرتە ءوسىپ ـ جەتىلىپ، بۇگىنگە جەتكەندە كولەم قالىپتاستىردىم. پارتيا ۇزاق جىل تاربيەلەگەن حالىقتىق كاسىپورىنشى رەتىندە، مەن ءارقانداي ادامنىڭ، ءارقانداي كۇشتىڭ شينجياڭدىڭ ءار ۇلت حالقىنىڭ كورىكتى مەكەنىن داتتاۋىنا، بۇلدىرۋىنە استە جول قويمايمىن!"، ـ دەدى اۋتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى حان جيانگاڭ باتىلدىقپەن.

اۋتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى ءجۇرات قۇربان قىزمەت ىستەيتىن شينجياڭ چيۋان تيانحى شەكتى جاۋاپكەرشىلىك بۇعالتىرلار قىزمەت ورنى حانزۋ، ۇيعۇر، حۇيزۋ، قازاق، موڭعۇل قاتارلى كوپ ۇلتتان قۇرالعان ۇلكەن كوللەكتيۋ. ءجۇرات قۇربان بىلاي دەدى: "ءبز ءارقايسىمىز ءوز قىزمەت ورنىمىزدا تۇرىپ، قىزمەتىمىزدى وتەپ، جاۋاپكەرشىلىگىمىزدى ادا ەتىپ، ەسىل ساتتەردى زايا جىبەرمەي، ءىس جۇزىندەگى ارەكەتىمىز ارقىلى قيىنسىز سوزدەرگە تويتارىس بەرىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايلاندى تىنىشتىعىنا كۇش ـ قۋاتىمىزدى ارنايتىندىعىمىزعا كامىل سەنەمىز ءارى سوعان بەل بايلايمىز".

سەنىمدى بەكەمدەپ، ورنىقتىلىقتىڭ، دامۇدىڭ جاقسى جاعدايىن قورعايمىز

اۋتونومىالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۇاكىلى قۇربان ازەز حوتان اۋدانى بۇزاق اۋىلى توقۇلا قىستاعىندا "ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" بوينشا قىستاقتا تۇرۋ قىزمەتىن ورىستەتەدى. وسى بىرىنشە جىلدا ول نەگىزگى ساتىنىڭ ءبىرىنشى شەبىنە دشكەرىلەي ارالاسىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سىبى بىرتىندەپ قالىپتاسىپ، "ءار وتباسى تيجارات جۇرگىزەتىن، ءار وتباسىنىڭ ءوز ەرەكشەلىگى بولعان" ساياحات وشاعى قىستاعىنا اينالدى.

"مەن قىستاقتا اشىق كۇيمە جۇرگىزىپ، ساياحاتشىلاردى تاسيمىن، بىلتىر 37 مىڭ يۋان اقشا تاپتىم". اۋۋز قۋانا: "قىساتاقتا كۇيمە جۇرگىزەتىن 25 ادام بار، تۇرمىسىمىز بارعان سايىن ۇمتىكە تولىپ، كوڭىل كۇيىمىز دە كۇن سايىن كوتەرىڭكى بولدى"، ـ دەدى.

اۋۋز پوسكام اۋدانىنداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى ورمان الاڭىنىڭ جۇمىسشىسى، جاس كەزىندە ات باعۋدى جاقسى كورەتىن، كوكبار تارتۋ جارىسىنا قاتىناساتىن، جاسى ۇلعايعاننان كەيىن اۋىر دەنە تاربيە جارىستارىنا قاتىناسا المايتىن بولدى، قازىر قىستاقتا ارباكەش قاجەت بولعاندىقتان، ول ءوزىنىڭ اتىن الىپ، ۇكىمەت بەرگەن 5000 يۋان كومەك قارجاتپەن ادەمى كۇيمە جاساپ، ءار كۇنى ساياحاتشىلاردى كورىنىس رايوندارىنا تاسيدى.

"قىستاقتا ساياحاتتاپ كەلەتىن ساياحاتشىلار كوبەيىپ، ءبزدىڭ دوستارىمىز دا كوبەيدى". اۋۋز "°" ءاربى جازىلعان كورگەم جازۋدى كورسەتىپ تۇرىپ "مۇنى بىلتىر 8 ـ ايدا ايگىلى كورگەم جازۋ شەبەرى ۇاڭ يانىنيان مىرزا ماعان جىبەرىپ بەرگەن تارتۋ"، ـ دەدى.

اۋۋز ءتىلشىنى ەرتىپ قىستاقتى ارالاتتى، كەڭ كوسىلگەن جول، تازا دا رەتتى الەۋمەتتىك اۋماق، دۇماندى مادەنيەت ءۇيى... بىردەن كوزگە تۇسەدى.

قاپالاقتاعان قار توقتادى، بۇلت اراسىنان كۇن سىعالاپ، كۇن بار الاپا شۇاعىن توكتى، كۇنمەن شاعىلىسىپ التىن سارى نۇرعا شومعان قارلى دالا مەن كوك ساعىم ويناعان وزەن سۋى تۇرلىشە تۇستەردى قالىپتاستردى. وسى كەزدە اۋۋز قارت كوزىن جىپسيتە كۇلىمسىرەپ: "قاراڭىزشى، قىس بولسا دا قىستاعىمىزدا سىرت جەردىڭ ادامدارى كورمەگەن تاماشا كورىنىستەر بارشىلىق !"، ـ دەدى.

"قازىر التىن تورالعى ۇزىن ءۇمىر، سالت ـ سانا مادەنيەت قىستاعى قاشقاردىڭ ەكولوگيالىق ساياحاتىندا ايگىلى قىستاقتا اينالدى". لي شياۋيان مىنانى ءبىلدىردى: بۇدان بىلاي قىستاق قاتتى ـ جۇمساق قۇرىلعىلاردى ونان ارى كەمەلدەندىرىپ، قىستاقتىڭ ايگىلى ماركاسىن ونان ارى جارقىراتىپ، ءتىپتى دە كوپ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ساياحات كاسىبىنەن تيىمدىلىككە كەنەلۋىنە مۇمكىندىك جاسايدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

"قىستاعىمىزدىڭ كورىكتەنگەنىن، سۇدىڭ تازارعانىن كورىپ، ساياحاتتاپ كەلەتىندەر كوبەيدى، مۇنىڭ ءوزى ءبىر باقىت"، ـ دەدى قىستاق تۇرعىنى اۋۋز ادىل قارت قۋانا.

مادەنيەت قىستاعىنىڭ مۇنداي اۋىل ـ قىستاق كەلبەتىن ساقتاۋدى شاڭحايلى قالاسىنىڭ باعىنتامالى كومەكتەسكەندىگىنىڭ ارقاسى. شاڭحايلىق ماماندار دىڭ ايشقتى سىزباسى وسى قاراپايىم، جانعا جايلى، سەيىل ـ سەرۋەن قۇرۋعا بولاتىن، نۇعايلى بولۋداي ەرەكشەلىگى بار قىستاقتىڭ ءتىپتى دە كوپ ساياحاتشىنىڭ نازارىن اۋدارۋعا وراي تۇدىردى.

يەحتان شارۋالار شاتىنعى ساياجاينىڭ قوجاينى نۇرچيمان تۇرۋپ تىلشىگە بىلاي دەدى: "قىستاقتا كەلەتىن ساياحاتشىلار جىلدان ـ جىلعا كوبەيدى، ءبىر جىلدا 200 مىڭ يۋان كىرىس كىرگىزەمىز. ساياحاتتى دامىتۋدان قىستاق تۇرعىندارىنىڭ بارلىعى يگىلىككە كەنەلدى".

وسى قىساتقاتاعى 86 وتباسىنداعى 386 قىستاق تۇرعىنىنىڭ 126سى ساياحات كاسىبىمەن اينالىسادى، بالشق كوزە، قولونەر بۇيىمدارى، تەمىر جابدىقتار، اعاش جابدىقتار سياقتى ەرەكشە ساياحات ونىمدەرىن نەگىز ەتكەن ساياحاتقا قىزمەت ۇتەۋ كاسىپتەرى ءبىرتىندەپ كەڭەيۋدە. ءبىر ءدىني قايراتكەر، كورىكتى بۇرىلتوعاي دالاسىنىڭ بارلىق جەرى نۇرعا شومدى.'اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ' دى جۇرەكتە ساقتايمىز، كوز قاراشىعىمزدى سۇيگەندەي وتاندى سۇيەمىز..." 1 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى بۇرىلتوعاي اۋدانى جەتارال قالاشعىنىڭ دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتى العا قىستاعىنا بارىپ، ۇيرەنۋدى جەتكىزۋ وزگەشە قيىلىن ورىستەتتى. مالشى پارتيا مۇشەسى قيياتوللا مۇقامادىار: "دومبىراعا قوسىپ ولەڭ ايتۋ فورماسىمەن نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ۇگىتتەۋ تۇرمىسىمىزعا جاقىن، ءىس جۇزىندەگىدەككە جۇتىق، بۇقاراعا ەتەنە بولدى، مۇنى بارلىعىمىز ەرەكشە ۇناتتىق"، ـ دەدى.

التاي ايماعى "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ۇگىتتەۋ تاسىلىنە جاڭالىق اشتى، سايازى ساپاسى، ادەبيەت ـ كوركەمونەرلىك دارىنى، ۇگىت ـ لەكسيا جاساۋ قابىلەتى جانە دومبىراعا قوسىپ ولەڭ ايتۋ قابىلەتى ءبىرشاما جوعارى ادەبيەت ـ كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرى، ۇزدىك جاس ءوسپىرىم وقۋشىلار سياقتىلاردى تاڭداپ الىپ، حالىق اراسىندا 104 دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتىن ۇيىمداستىرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسى، حالىققا ءتيىمدى ساياسات سياقتىلاردى ءان سوزىنە اينالدىرىپ، ۇعىنقتى، جەرگىلىكتى تۇرمىسقا ۇيلەسەتىن ءتىل ارقىلى ەگىنشى ـ مالشى بۇقاراعا ۇگىت جۇرگىزىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ تەرەڭدەۋىن، جۇرەكتەرگە ۇيالاۋىن، ناقتىلانۋىن ىلگەرىلەتتى.

كوكتوعاي اۋدانى دۇرە قالاشعى يوۋسى قىستاعى مادەنيەت قيىلى وتاۋىندا مۇزيكا اۋەنى، شاپالاق ءۇنى تولاس تاپپاي، دۇماندى بەينەگە ەنىپ، ورلەۋگە كوتەرىلدى، بۇل قىستاقتىڭ دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتى دومبىرامەن ولەڭ ايتۋ فورماسىمەن حالىققا ءتيىمدى ساياساتتاردان ۇگىت ـ لەكسيا جاسادى. "وقۋشى رەتىندە، مەن ءوزىمنىڭ باسىمنان كەشكەندەرىم، سەزىنگەندەرىم ارقىلى اۋىلداستارىما ءبىز يگىلىكتەنىپ وتىرعان وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ سياقتى ساياساتتاردى ۇگىتتەسەم دەگەن ۇمىتتەمىن"، ـ دەدى اترەت مۇشەسى ءدىدار اقىن.

"دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتىڭ ۇگىت ـ لەكسيا مازمۇنى جاندى بولىپ عانا قالماستان، جەرگىلىكتى تۇرمىسقا ۇيلەسەدى. ءبز وسعان ۇقساس ۇگىت ـ لەكسيا ءتاسىلى مەن باۋلۋ ءتاسىلى ارقىلى 'كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ' دىڭ قىسقى شايقاسىن تىڭعىلىقتى، ءۇنەمدى جۇرگىزۋدى ءۇمىت ەتەمىز"، ـ دەدى يوۋسى قىستاعىنىڭ ءبىرىنشى شۇجيى لىناش.

قازىرگە دەيىن، كوكتوعاي اۋدانى 15 دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتىن قۇرىپ، ءتۇرلى ۇگىت ـ لەكسيادان 120 رەتتەن استامىن ورىستەتتى. 2020 ـ جىلى كوكتوعاي اۋدانى تاجريبەلەردى بەلسەنە قورىتىندىلاپ، ۇنەمىلىك، باياندى مەحانيزم ورناتىپ، دومبىرالى ۇگىت ـ لەكسيا شاعىن اترەتتىڭ كولەمى مەن قامتىمىن ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، قىساتاقتاردىڭ بارىندە شاعىن اترەت بولۋعا، قىساتاقتاردىڭ ۇگىت ـ لەكسياسىندا ادەمى اۋەن بولۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتەدى.

"اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، بورىشتى ارقالايمىز، ولقىلىقتاردى تاۋىپ، تىناقتاندىرۋدى يگەرەمىز، كومەۋنيستەردىڭ اۋەلگى ماقساتى مەن بورىشى ــ جۇڭگو حالقىنىڭ باقتىن كوزدەۋى، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ گۇلدەنۋىن كوزدەۋ، كوپشىلىك مۇنى ەستەرىڭىزدە بەرىك ساقتاڭىزدار..." التاي قالاسى شاشۇ جولى ءمالى باسقارماسى شاشۇ الەۋمەتتىك اۋماعى جيىن زالىندا، دومبىرانىڭ سۇيەمەلدەۋىندە، ۇگىت ـ لەكسياشىنىڭ تاقپاق

(باسى 1 ـ بەتتە)

"ءتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ءتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنشى قورعاۋ"دى ورىندايدى، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى ماڭىزدى ءسوزى مەن ماڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۋحىن ۇيرەنۋگە، دايەكتىلەندىرۋگە تابىندى بولۋدى ۇزاق ۋاقىت تالىپاي يگەرەتىن كەلەلى ساياسي مىندەت ەتۋ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسى، اسىرەسە، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايلاندى تىنىشتىق باس نىساناسى ارقىلى يدەيانى بىرلىككە كەلتىرۋدەن، ورتاق تانىم قالىپتاستىرۋدان، امالياتقا جەتەكشىلىك ەتۋدەن، قىزمەتتى ىلگەرىلەتۋدەن اۋىتقىماي، بارلىق قىزمەتتە نازار دى باس نىساناعا شوعىرلاندىرۋدى، باس نىساناىنى تيىناقتاندىرۋدى، باس نىساناعا قىزمەت ەتۋدى، بويسۇنۋدى ورىنداۋ كەرەك.

ءماجلىس مىنانى باسا دارىپتەدى: 7 ـ رەتكى مەملەكەت بوينشا شينجياڭعا باعىنتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتى ءماجلىسىنىڭ رۋحىن مۇقيات ۇيرەنىپ، دارىنداندىرىپ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايلاندى تىنىشتىق باس نىساناسىن مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، اۋتونومىالى رايوندىق پارتكومنىڭ قىزمەت تالابىن دايەكتىلەندىرىپ، تيىناقتاندىرىپ، ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ قىزمەتى جالپى ارناسىنا تابىندى بولىپ، جاڭا داۋىر ۇستانىمىنا تابىندى بولىپ، ەكونوميكانى دامىتۋ مەن حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋدى نەگىز ەتۋگە تابىندى بولىپ، جۇرت تىلەگىن ۇيىستىرۋدى ماقسات ەتۋگە تابىندى بولىپ، شينجياڭعا جاپىاي كومەكتەسۋگە، شينجياڭعا دالىمەءدال كومەكتەسۋگە، شينجياڭعا ۇزاق ۋاقىت كومەكتەسۋگە تابىندى بولىپ، كادر، دارىندىلار ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋگە، كاسىپ سالاسى ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋگە، حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىزداندىرۋعا، جاقسارتۋعا، ارالاسۋعا، دىشتەسۋگە، تەرەڭدەسۋعا، مادەنيەت ارقىلى شينجياڭدى ارلەندىرۋگە اناعۇرلىم كۇش سالىپ، شينجياڭعا كومەكتەسۋ قىزمەتىنىڭ مىندەتتەردىڭ تيىناقتانۋىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ءماجلىس مىنانى تالاپ ەتتى: ءبىر تۇتاس جوبالاپ سايكەستىرۋدى كۇشەيتىپ، قۇدىرەتتى بىرىككەن كۇش قالىپتاستىرىپ، شينجياڭعا باعىنتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتىنىڭ ناقتى ونىمدىلىگىن قۇلشىنا جوعارىلاتۋ كەرەك. تۇتاس رايوندىق ءار دارەجەلى پارتكوم مەن ۇكىمەت، كومەككە يە بولعان ورىندار شينجياڭعا كومەكتەسۋ قىزمەتىن شينجياڭنىڭ جالپى جاعداي قىزمەتىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى ەتۋگە تابىندى بولىپ، كەلەلى جاعداي تانىمىن، جاڭاشىلدىقتى تانىمىن نىعايتىپ، باسشىلىقتى كۇشەيتىپ، قىزمەت ەتۋدى جاقسارتىپ، باسقارۋدى ساپالاندىرىپ، قامتاماسىز ەتىپ، شينجياڭعا كومەكتەسۋ قىزمەتىنە تاماشا شارت ـ جاعداي جاراتۋ؛ قولباسىشىلىق شتابىنىڭ اينالىم مەحانيزمى، باسشىلىق ـ سايكەستىرۋ مەحانيزمى، نىساندارىدى باسقارۋ مەحانيزمى سياقتى قىزمەت مەحانيزمدەرىن كەمەلدەندىرىپ، ءتۇزىم مەحانيزمى ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋ قىزمەتىنىڭ قامتاماسىزداندىرۋ؛ ۇلەس قوسۋ رۋحىن ساۋلەلەندىرىپ، وتان ءۇمىتىن اقتاۋ، قالتقىسىز ۇلەس قوسۋ ءىس جۇزىندەگى ارەكەتى ارقىلى تاماشا ءومىر جىرىن جازۋ كەرەك.

اۋتونومىالى رايون مەن بيىكتۇاننىڭ باسشىلارىنان ياڭ يۇڭ، ياۋ شينمين ماجلىسكە قاتىناستى.

ەرتەڭىمىز اناعۇرلىم نۇرلى

كەريا اۋدانىنداعى تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالعىنان وقۋ تاۋىسقان تاربيەلەنۋشى ءالىجان ءماتروزى:

وسەك ـ ايڭعا ەرەمىن دەپ قىلمىس جولىنا ءتۇسىپ كەتە جازدادىم

اۋزەكى بايانناننان ەستەلىك

مەنىڭ اتى ـ ءجونىم ءالىجان ءماتروزى، بىيل 24 جاستامىن، ءۇيىم كەريا اۋدانى شيۋول اۋىلى قۇشقاشاق قىستاعىندا.

10 نەشە جاسىمدا بىرەۋلەر مەنى زاڭسىز ۇاعىز تىڭداۋعا ەرتىپ باردى. ەستي كەلە قۇنعىپ، كەيىن ەشكىم ەرتپەسە دە جاسىرىن ۇاعىز ايتاتىن جەرلەردى نزدەپ تاۋىپ وزدىگىمنەن باراتىن بولدىم. باستابىندا سەنىڭكىرەمەيتىنمىن، كەيىن بۇكىلدەي سەنەتىن بولدىم، بىرتە ـ بىرتە ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ تىقپالىنا ۇشراپ، مىنەزىم تۇيىقتالىپ، "جات دىندە-گىلەر"مەن ارالاسۋدى قالامايتىن بولدىم. كوشەدە ءساندى كىينىپ بارا جاتقاندارىدى كورسەم بولدى جازعىراتىن، ءتىپتى، بالاعاتتاپ تۇكىرەتىن بولدىم. كۇندەر وتە كەلە قاسىمداعى دوستارىم دا ازايا باستادى، ولار مەنەن قاشقالاقتايتىن بولدى، ونى دا ەلەمەدىم، ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ازدىرۋىمەن بارعان سايىن ەلىرە ءتۇستىم.

ءبىر جولى اسحانادا تاماق ءىشپ وتىرعانىمدا اراق ءىشپ وتىرعان بىرەۋ ابايسىزدا ءىشپ وتىرعان اراعىن مەنىڭ سىمىما توگىپ الدى، مەن بۇعان قاتتى نىزالاندىم. سونىمەن مەن جۇگىرىپ بارىپ تاماق جاسايتىن ۇيدەن شاپقى پىشاق الىپ شىقتىم دا، ونى شاۋىپ تاستاماق بولدىم. تالەيىمە جاراي، بىرەۋ قولىمداعى پىشاقتى تارتىپ الدى، سودان ورنى تولماس قاتەلىك وتكىزۋدەن امان قالعان ەدىم. كەيىن قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ اقىل ايتۋىمەن ۇيدەگىلەرمەن اقىلداسىپ، كەريا اۋدانىنداعى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالعىنا بارىپ ۇيرەنۋگە قاتىناستىم.

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالعىنا كەلگەننەن كەيىن، مەن مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل ـ جازۋ مەن زاڭ بىلىمدەردى ۇيرەنىپ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ يدەيالىق تاربيەسىن قابىلدادىم. زاڭ، زاڭ ەرەجەلەرىن ۇيرەنگەننەن كەيىن، ءوزىمنىڭ قىلمىس جولىنا تۇسكەندىگىمدى سوندا بارىپ اڭعاردىم. وقىتۋشىلاردىڭ دەن قويا تاربيەلەۋىى مەن ءوزىمنىڭ قاجىرلىلىقپەن قۇلشىنۋىمدا، مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل ـ جازۋ ورەم زور دارەجەدە جوعارىلادى. ونىڭ سىرتىندا، مال باعىمشىلىعى كاسىبىن ۇيرەنىپ، عىلمي باعىمشىلىق تەحنيكاسىن يگەردىم.

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالعىندا ايتاسىنا ءبىر رەت ۇيگە قايتىپ تۇردىم. ءبىر جولى ايتا سوڭىندا ۇيگە قايتقانىمدا، قاقپادان كىرگەن جەردەن اۋلادا ۇيىلگەن كومىردى كوردىم، مۇرنىما پىسقان ەتتىڭ ءىسىسى كەلدى. اسحانا ۇيگە كىرسەم، قازاندا قوي ەتى بۇرىقىلداپ قايناپ جاتىر. شەشىم قوناق بولمەدەن شىعا كەلىپ ماعان: "ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" بوينشا قىستاقتا تۇرعان كادرلار كومىر جانە قويدىڭ ەتىن اكەلىپ بەردى، ـ دەدى. سول كۇنى قايتىپ كەلەتىنىمدى ءبىلى